

nyí maradványokkal keveredett „trágyadombokat” figyeltünk meg. A Piac tér 2011-es rekonstrukciós munkálatait megelőző régészeti feltáráson előkerült bődönkúhoz hasonló kutat találtunk a szelvény DNY-i sarkában. Az előkerült leletek és objektumok alapján feltételezhető, hogy a 2011-es feltárás során lokalizált 18–19. századi piachoz tartozó állatpiac helyét azonosítottuk. Külön említést érdemel egy méhkas alakú gödör, melynek betöltéséből őskori (bronzkori) kerámiatöredékek kerültek elő.

A feltárás során a leletek zömét nagy mennyiségű újkori edénytöredék, kályhacsempe, illetve kályhaszem, valamint állatsont adta. A kerámiák mellett találtunk néhány vas- és üvegtöredéket, valamint egy fateknő töredékét.

A feltárás résztvevői Mihácsi-Pálfi Anett, Császár Renáta és Gönye András régésztechnikusok.

SIMMER LÍVIA

381. Zalalövő határa (Zala megye) U, R, B, Á, Kk

A 86-os sz. főút Zalalövőt elkerülő szakaszának építésével összefüggésben két lelőhely nyomvonalba eső részén a 2013. évi próbafeltárás alapján végzett megelőző régészeti feltárást a Göcseji Múzeum 2014. április 29. és július 9. között.

Csihaj (Budafa-Csihaj-dűlő) (KÖH 39798): A megkutatott terület nagysága 5120 m². A megelőző régészeti feltárás során 42 stratigráfiai egységet különítettünk el. A lelőhely az erózió és a folyamatos mezőgazdasági művelés hatására erőteljesen lepusztult, az eltávolított humusz átlagosan mindössze 20–30 cm vastagságú volt. A humusz alatti altalaj a D-i szelvényben döntően kavicsos, sóderes jellegű volt, míg az É-i szelvényben homokkal kevert agyagos altalaj jelentkezett.

Az előkerült régészeti objektumok korszakai megegyeznek a korábbi felszíni gyűjtések és a próbafeltárás¹²⁵ adataival, a zömmel középkori telepjelenségek – cölöplyukak, gödrök, árokrezsetek – mellett valószínűleg a bronzkorra keltezhető objektumok kerültek még feltárára. Legjelentősebb objektumunk a D-i szelvényt É–D-i irányban átszelő, vélhetőleg középkori karám szerepét betöltő széles árok, mely kiterjedt nagysága miatt (helyenként eléri a 6–6,5 m szélességet is) az egykori település határoló árka is lehetett. Az árok dokumentálása szakaszos átvágásokkal történt, ezáltal pontosabb képet kaptunk a karám szerkezetéről. A legtöbb esetben V-metszetű, alsó negyedében faszenes betöltésű árokban egykor a karám faszerkezetét alkotó elszenesedett fadarabokat találtunk. A sóderes altalajban határozott szürkés foltként jelentkező árok leletanyaga szegényesnek mondható, ugyanakkor betöltése a teljes szakaszon kerámiamorzsával kevert volt.

Az É-i szelvény K-i szélén újabb É–D-i irányú árok mutatkozott, mely valószínűleg az előbbi árokhoz hasonló szerepet tölthetett be. A szelvényben szétszórtan előkerült objektumok egy része a középkori település Ny-i határát jelezheték, míg a sekélyebb régészeti jelenségek eltérő – szürkésbarna, paticszemcsés, faszénmorzsás – betöltésük miatt és a területen szórványosan, a humuszról előkerült jellegtelen kerámiatöredékek alapján az őskorra keltezhető.

Az előkerült leletanyag zöme a 14. századra datálható kerámiatöredék – többek között fedőgombos fedő, ún. galléros peremek –, patics, de előkerült még egy dörzskő és a bronzkorban is jellemző bütyökfűl töredéke.

A feltárás résztvevői Mihácsi-Pálfi Anett és Császár Renáta régésztechnikusok.

SIMMER LÍVIA

Nagyfernekág (KÖH 75025): a Zalalövőt elkerülő út nyomvonalának legdélebbi lelőhelyén a 2009.¹²⁶ évi hatástanulmányt megelőző terepbejárás során a felszínen őskori köeszközök és középkori cserepek voltak gyűjthetőek. A jogszabályban előírt próbafeltárást a Göcseji Múzeum 2013 nyarán 987 m²-en végezte el a 30+075–30+236 kilomszelvények közt.¹²⁷ A próbafeltárás során húzott 8 kutatóárokban összesen 23 objektum került napvilágra, melyek elhelyezkedése alapján megállapítható volt, hogy nincsen szükség a lelőhely teljes feltárára, a D-i részen ugyanis körülhatárolható volt egy kisebb, objektumoktól mentes terület. Az előzetes régészeti dokumentáció feltárási projektterve a kivitelezés földmunkáit megelőzően 3823 m² feltárást írta elő.

A megelőző feltárás keretében 2014. május 29. és július 9. közt a meredek domboldalon lehumuszolt területen 52 régészeti jelenséget találtunk. A teljes felület egybenyitását követően tavalyi kutatóárkainkban talált több objektumrészletről is kiderült, hogy azok egy-egy, a nyomvonalat ÉNy–DK-i irányban keresztülszelő árokhoz tartoznak. Az árok közül a szélesebbek határoló árok lehetnek, míg a keskenyebbek vízlevezető. Az árkokból és a köztük előkerült hulladéktároló gödrökből előkerült kerámianyag döntően a 15. századra keltezhető, a késő Árpád-kori és a 14. századi anyag kisebb mennyiségű.

A terepbejáráshoz és a tavalyi próbafeltáráshoz hasonlóan idén is találtunk a középkoriakhoz képest csekélyebb számban őskori objektumokat. Ezekben a durvakerámia mellett változatos köeszközök is előkerültek. Az őskori gödrök egy része a neolitikum és a rézkor közti átmeneti időszakra datálható, a többi pedig a bronzkor emléke.

Munkatárs: Mihácsi-Pálfi Anett.

STRAUB PÉTER

Zalalövő, Vár (KÖH 39795) (Zala megye) Ró, Tő

A részletes tanulmányt lásd: Simmer Lívia: Római kori lakóház és törökkori palánkvár Zalalövőn (Előzetes jelentés a Zalalövő–T4 munkahelyen [Zalalövő–Mentőállomás] 2014-ben végzett feltárásról). In: Kvassay Judit szerk. Régészeti kutatások Magyarországon 2011–2014, 139–152.

382. Zalavár határa (Zala megye) Ó, Ú, R, B, Ró, Á

Zalavár-22 kV-os légvezeték kiváltása (Zalavár-Lebuj puszta és Hídvégi-híd közötti szakasz), a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer II. ütemének keretén belül 2014. augusztus 13.

125 RKM 2013, 138–139.

126 RKM 2009, 389.

127 RKM 2013, 139.

és szeptember 12. között régészeti szakfelügyeletet végeztünk. A földmunkák először a nyomvonalnak a *Zalavár; Lebujpuszta összevont lelőhely* (MRT 1. k. 59/29–30. lh. KÖH 69027) felőli, É-i végén kezdődtek meg, s már ekkor megfigyeltünk szórva-nyosan régészeti jelenségeket. A munkavégzés teljes, 4,7 km-es nyomvonalán figyelemmel kísértük a földmunkákat. Régészeti jelenségek a nyomvonal különböző részein, egymástól meglehetősen távol kerültek elő, érintve a *Zalavár; Hídvégi legelő* (KÖH 68891) lelőhelyet is. Kivételt képeznek a régi gátórház és a Hídvégi híd közé eső szakaszon, a *Zalavár; Balatonhídvég* (MRT 1. k. 59/27. lh. KÖH 12534) megbolygatott Árpád-kori települési objektumok (25–31. SE), melyek egy jól körülhatárolható területen, egymás közelében feküdtek. A szakfelügyelet során összesen minimum öt korszakból származó 30 régészeti objektumot tudtunk megfigyelni, illetve többé-kevésbé dokumentálni. Egy objektumot, a 24. SE-t, egy késő neolitikus (lengyeli kultúrába tartozó) gödörészlet helyét nem sikerült műszeresen bemérni, mert az út menti fák teljesen leárnyékolják a GPS vételi lehetőségeit. Az objektum korábban két külön SE-nek (23–24.) jelölt gödörészlet összevonásával végül a 24. sz-on lett dokumentálva. Az SE helyét hagyományos, kézi módszerrel mértük be.

Az előkerült régészeti objektumok korszak szerinti megoszlása: 6 őskori, ezek közül 2 neolitikus (1. és 24. SE), 2 rézkori (14. SE: Balaton-Lasinja kultúra; 24. SE: badeni kultúra), 1 SE bronzkori, 1 pedig közélebről nem meghatározható őskori objektumnak bizonyult. Két SE a római korra tehető (az egyik csak kérdőjelesen). Kilenc középkori SE nagy valószínűséggel az Árpád-korra keltezhető (3. és 25–31. SE-k), a 3. SE kivételével ezek a már korábban is ismert településhez (KÖH 12534) tartozhattak.

A 2014. szeptember 4-én megtartott helyszíni egyeztetésen a kivitelező képviselője felhívta a figyelmet arra, hogy a 0,6 m széles árok nem teszi lehetővé az árokban történő emberi munkavégzést, a talaj rendkívüli mértékben felázott és nagy az omlásveszély. Ezekre való hivatkozással megtiltották az árokban történő emberi munkavégzést, ami viszont végletesen lekorlátozta a szakfelügyelet keretein belül elvégezhető régészeti tevékenységeket. Ettől kezdve csak arra volt módunk és lehetőségünk, hogy a megbolygatott régészeti jelenségek helyét rögzítsük, illetve a gép kanala által kidobott földből tudtuk a leleteket összegyűjteni. Többek közt ennek tudható be, hogy az észlelt régészeti jelenségek közül 15 esetben annyi információt sem sikerült gyűjteni, ami alapján korukat meg lehetne határozni.

P. BARNÁ JUDIT